

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

~~VERTROUWELIJK~~

Stg. GEHEIM

Adm. ^B
Ri. ²
Pa. ⁵

4.

MAANDOVERZICHT

No. 1 1967

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

V E R T R O U W E L I J K

103

Maandoverzicht no. 1 - 1967

(Tijdvak 1-1-1967 t/m 31-1-1967)

No. 858.107

I N H O U D

Blz.

I.	<u>Communisme Internationaal</u>	
	De PCF uit haar isolement	1
	Het verkiezingspact	2
	De PCF contra De Gaulle	5
	Starheid en vernieuwing	8
II.	<u>Activiteiten van de Communistische Partij Nederland</u>	
	Faul de Groot contra het Russische kamp	10
	De verkiezingscampagne van de CFN	13
	De communisten op sociaal-economisch terrein	16
	Het wereldvakverbond en China	19
III.	<u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
	Het 11e ANJV-congres	21
	Ferikles en de AFCENT	23
	Juristen over Vietnam	23
	De Verzetsbeweging	24
	De Vereniging Nederland-USSR	25
IV.	<u>Andere groeperingen</u>	
	De CVC "kerstent" de revolutie	27
	<u>Stakingsoverzicht januari 1967</u>	31
	<u>Agenda</u>	32

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

De PCF uit haar isolement

Juist vóór haar XVIIIe Congres, dat begin januari van dit jaar werd gehouden, is de Franse Communistische Partij er na een lange en vaak hopeloos lijkende campagne in geslaagd een verkiezingspact te sluiten met de "Socialistische Federatie", een coalitie van linkse partijen, omvattende de SFIO *), de Radicaal-Socialistische Partij en enkele linkse "clubs", onder leiding van François Mitterand. Daarmee is voor de PCF een einde gekomen aan een periode van twintig jaar isolement.

Hoewel echter deze overeenkomst met de "federalisten", getekend op 21 december, door de communisten is bejubeld als een "politiek feit van de eerste orde", dat niet alleen de uitslag van de in maart te houden parlementsverkiezingen aanzienlijk zal beïnvloeden, maar ook daarna van betekenis zal blijven voor het eenwordingsproces van alle linkse en vooruitstrevende krachten en uiteindelijk voor het totstandkomen van het socialisme, is het duidelijk dat hun teleurstelling over hetgeen niet bereikt is, bijna zo groot moet zijn als de vreugde over het succes. Aan hun twee "onvoorwaardelijke" eisen van nog niet zo lang geleden, n.l. (1) dat het verkiezingspact gebaseerd zou zijn op een gemeenschappelijk politiek en sociaal-economisch program, en (2) dat de "federalisten" nimmer (in de tweede verkiezingsronde) niet-linkse kandidaten zouden steunen, is namelijk niet voldaan. Dat de PCF er in geslaagd is nu "voor het eerst na twintig jaar dit vruchtbaar contact te leggen met de andere linkse partijen" is dan ook slechts het resultaat van opportunistisch gemanoevrereer (waarbij - typisch voor dit opportunisme - zowel de CP als de Federatie het pijnlijke volksfrontverleden maar hebben laten rusten!).

Heeft de PCF zich uiteindelijk tevreden moeten stellen met dit pact op wankelende basis, ook anderszins bevindt zij zich

*) Section Française de l'Internationale Ouvrière (Franse Socialistische Partij).

in een gecompliceerde en niet onverdeeld gunstige situatie. In haar strijd tegen De Gaulle wordt zij in niet geringe mate gehinderd door de verbeterde relatie tussen Frankrijk en de Sowjet-Unie, waarvan de Franse president de architect is, zodat zij als bij uitstek Moskougetrouwe maar anti-Gaullistische partij in een dubbelzinnige positie is geraakt.

Bovendien hebben de Franse communisten enerzijds te kampen met een in omvang en betekenis toenemende rebellie in de kringen van hun intellectuelen en studenten tegen het nog steeds in de partij heersende uniformisme en dogmatisme (hetgeen juist op dit moment bijzonder ongelegen komt, nu zij tegenover de andere linkse partijen, maar ook tegenover de katholieke "dialog"-partners vooral hun democratische gezindheid wensen te benadrukken) anderzijds met een nogal luidruchtige linkse "Chinese" stroming die zich verzet tegen het verwateren van de communistische principes.

Het XVIIIe Partijcongres ademde niettemin een geest van optimisme: de tegenslagen werden zoveel mogelijk verdoezeld en de moeilijkheden genegeerd!

Het verkiezingspact

Terstond na de presidentsverkiezing in december 1965, bij welke gelegenheid de samenwerking tussen de linkse partijen een gematigd succes opleverde (in de eerste ronde behaalde De Gaulle 44,6%, Mitterand, de linkse kandidaat, 31,7% van de stemmen; in de tweede ronde werd 55,2% van de stemmen op De Gaulle en 44,8% op Mitterand uitgebracht) bood de FCF de "Socialistische Federatie" en alle linkse partijen aan, deze samenwerking te continueren in een poging tot een links meerderheidsblok te komen. Daartoe zouden de linkse partijen een discussie moeten openen over een "gezamenlijk regeringsprogram" (11 januari 1966).

Voor de Federatie was de verkiezing van de president van de republiek echter één zaak, een regeringscoalitie met de communisten een andere zaak, waarvan de politieke consequenties voor alle betrokken partijen - al was het maar vanwege de ondoorzichtigheid van de communistische bedoelingen - moeilijk konden worden geschat. Bijna een half jaar liet zij de oproep

van de PCF praktisch onbeantwoord. In mei maakte de leider van de Federatie, Mitterand, de samenstelling van een schaduwkabinet bekend (dat overigens in Franse politieke kringen een weinig gunstig onthaal vond) waarin met deelname door communisten in het geheel geen rekening gehouden werd, tot diep misnoegen uiteraard van de PCF. In dezelfde maand trouwens richtte Mitterand zich tot de algemeen secretaris van de Franse CP, Waldeck Rochet, met een korte nota, waarin hij de eigen politieke verantwoordelijkheid van de Federatie stipuleerde en aankondigde te gelegenertijd de CP te informeren over de standpunten die in verband hiermee binnen de Federatie zouden zijn uitgewerkt en waarin hij anderzijds te kennen gaf, dat het nog te vroeg was om over een gezamenlijke tactiek te spreken voor de parlementsverkiezingen van maart/april 1967.

Medio juni echter kwam de eerste aanwijzing dat het linkse blok de communisten iets te bieden had, toen Mitterand in een rede voor de Conventie van de politieke clubs die deel uitmaakten van de Federatie, verkondigde dat "de eenheid van de linkervleugel vóór alles ging, en het vanzelf sprak, dat de communisten tot deze linkervleugel behoorden". Hij gaf de FCF zelfs de plechtige verzekering, dat zij ook na de verkiezingen een gewaardeerde partner zou blijven, waarmee hij kennelijk bedoelde niet afwijzend te staan tegenover de deelname van de communisten aan een eventuele linkse regering.

De FCF-leiding reageerde betrekkelijk gunstig op deze avance, doch tekende aan, dat de Federatie toch kennelijk niet geneigd was te voldoen aan de twee "harde" communistische eisen, n.l. die van een gezamenlijk politiek program en die van de exclusiviteit van de wederzijdse bevoordeling bij de parlementsverkiezingen. Achteraf zelfs (n.l. op het XVIIIe congres) werd vastgesteld, dat deze verklaring niet als een "positief antwoord" op de communistische voorstellen kon worden beschouwd, waarom de FCF terecht besloot (tegen eind juni) een eigen program op te stellen.

Op dat ogenblik had het er alle schijn van, dat de Federatie en de FCF naast elkaar in plaats van met elkaar samen zouden gaan werken. De PCF bood haar eigen program aan de Federatie ter kennisneming aan, terwijl de Federatie medio juli

de principes van haar program publiceerde (het program zelf zou pas kort voor de verkiezingen verschijnen).

De FCF-leiding bleek echter toen al te rekenen met de mogelijkheid, die later inderdaad gerealiseerd werd, dat tenminste een gemeenschappelijke basis gevonden zou worden in een deel van beide programma's.

"Nu er een program van de Federatie is, is er nog slechts een van de verenigde linkerzijde nodig", aldus schreef l'Humanité op 16 juli."Weliswaar bestaan er nog zekere meningsverschillen tussen de Federatie en de FCF, maar het is tegelijkertijd waar, dat er een breed terrein van gemeenschappelijke actie bestaat.... Wij stellen vast, dat ook de nog voor enkele jaren onoverkomelijk lijkende belemmeringen voor een toenadering in verband met kwesties van buitenlandse politiek voor een goed deel zijn overwonnen...."

Bezwaren die niet waren weggenomen golden - blijkens l'Humanité, eind juli - de weglating van de erkenning van de DDR en Noord-Vietnam alsmede de socialistische conceptie van het "Europa van de Zes" (de PCF besefte wel, dat een toekomstig Europees parlement van de Zes geen linkse meerderheid zou hebben), terwijl er ook overigens aan het program van de Federatie "onnauwkeurigheden en gebreken kleefden".

Tot de herfst bleven de communisten in het onzekere over de socialistische plannen. Waldeck Rochet zei hierover in zijn rede tot het XVIIIe Partijcongres:

"Maandenlang weigerden de leiders van de Federatie ons een gunstig antwoord op onze voorstellen, terwijl zij ons - indirect - lieten weten gekant te blijven tegen een gezamenlijk regeringsprogram. Die weigering hield wel hiermee verband, dat sommigen van hen vreesden, dat de arbeidersklasse en haar voorhoede, de communistische partij, een te sterke hand zouden krijgen *) in de alliantie van alle democratische krachten."

"Niettemin", aldus Rochet "waren wij van mening, dat zij niet voor altijd in hun stugge houding zouden kunnen volharden, aangezien er immers geen uitzicht is op een verandering in de politieke situatie wanneer de arbeidersklasse daarbij niet

*) De FCF kan onder normale omstandigheden nog altijd rekenen op de gunst van ca. 25% van het kiezerspubliek.

betrokken wordt. Wij gaven de strijd dus niet op, al verwonderden en ergerden zich velen van ons hierover, maar versterkten zoveel mogelijk onze posities."

"Eindelijk, tegen eind oktober lieten het Congres van de SFIO en de Socialistische Federatie ons weten, dat zij bereid waren het gesprek met ons te openen."

Het resultaat was het verkiezingspact van 21 december, door Valdeck Rochet aangeduid als een "beperkte maar positieve overeenkomst". Anders dan de communisten steeds hadden geëist, had deze overeenkomst betrekking op een politiek program waarin slechts een deel van het communistische en een deel van het socialistische program in gelijkkluidende termen was opgenomen, terwijl voorts de overeengekomen verkiezingstactiek evenmin geheel naar de wens van de PCF was. (Communisten en federalisten zouden in de tweede ronde van de verkiezingen per district op die linkse - communistische of federalistische - kandidaat stemmen die in de eerste ronde de meeste stemmen had behaald. Volgens de communisten zou dit ook moeten gebeuren als de best geplaatste linkse kandidaat geen kans had gekozen te worden. De federalisten echter eisten in dat geval het recht op, hun stem te geven aan ongeacht welke anti-Gaullistische kandidaat - met name een kandidaat van Lecanuets Democratisch Centrum - die wellicht wel kans maakte gekozen te worden.)

De PCF nam in het verkiezingspact wat zij krijgen kon. Zij was daarmee in elk geval beter af dan de Italiaanse CP, die vorig jaar - ondanks haar bereidheid tot zeer vergaande concessies - door de socialistische en sociaal-democratische partijen werd afgestoten.

Kan men echter spreken - zoals een Frans opinieblad schreef - van een herintegratie van de PCF in het politieke leven, zonder dat de communisten van zins schijnen te zijn zich te bezinnen op een structurele vernieuwing van hun partij, het zou wel eens kunnen blijken dat er sprake is van een al te geforceerde poging tot herintegratie, die tot mislukken gedoemd is wanneer de democratisering en modernisering van de partij te lang op zich laten wachten.

De PCF contra De Gaulle

Zoals gezegd werd er bij de onderhandelingen tussen de PCF

en het linkse blok van beide kanten van af gezien met elkaar in het reine te komen voor wat betrof hun weinig gelukkige gemeenschappelijke ervaringen in het verleden. Dat het debacle van het vooroorlogse volksfront een geduchte rem op de wederzijdse toenadering betekende, was niettemin een feit.

De ironie van de geschiedenis wilde echter, dat de communisten nog op een heel bijzondere wijze aan hun volksfrontperiode werden herinnerd. Destijds - in 1935 - doorkruiste het pact tussen Frankrijk en de Sowjet-Unie de FCF-politiek van oppositie tegen de regering, doordat de communisten gedwongen werden, vanwege hun binding met Moskou, de (rechtse) regeringspolitiek voor een deel te onderschrijven. Zij dreigden daardoor hun aantrekkingskracht op het oppositioneel gerichte kiezerspubliek te verliezen, hetgeen hun een reden te meer gaf tot nauwe samenwerking met de socialisten. Nu was het de toenadering tussen De Gaulle en Kosygin die hen parten speelde. Hun anti-Gaullisme werd er, nog steeds vanwege hun binding met Moskou, aanmerkelijk door gerelativeerd. Rijnlijk bleek hoe delicaat deze kwestie voor alle betrokken partijen was, toen de FCF-leiders zich op het XVIIIe Partijcongres enerzijds keerden tegen "de persoonlijke macht" (van President De Gaulle), maar anderzijds enkele aspecten van de regeringspolitiek gunstig moesten belichten, terwijl de vertegenwoordiger van de CPSU op het congres, Felsje, de PCF prees vanwege haar inspanningen voor de democratisering van het politieke bestel, doch anderzijds vermeed over het centrale thema van de FCF-politiek - de strijd tegen "de persoonlijke macht" - te spreken. Voor de anti-Gaullisten moest het daardoor schrijnend duidelijk worden, dat zij in de FCF een bondgenoot hadden die nog steeds maar een beperkte zeggenschap had over haar eigen standpunt. Zij konden zelfs voor zichzelf de conclusie trekken, dat het weer - evenals in 1935 - een dreigende verzwakking van haar positie was (vanwege de Gaullistische sympathieën van vele pro-communisten en communisten) die de FCF het verkiezingspact met de Socialistische Federatie deed accepteren.

De moeilijkheden op dit punt waren reeds begonnen tegen eind 1963, begin 1964, toen de Sowjetleiders hun houding ten opzichte van de buitenlandse politiek van De Gaulle

in gunstige zin begonnen te herzien. Na een onderhoud met Fodgorny (Parijs, februari 1964) sloot Thorez de partijpolitiek hierop aan: tijdens een zitting van het partijbestuur in maart 1964 verklaarde hij, dat de FCF voortaan nog wel de binnenlandse politiek van De Gaulle zou bekritisieren, doch "bepaalde aspecten van diens buitenlandse politiek" zou verdedigen. Deze lijn bleef gehandhaafd tot de zomer van 1965 toen de opvolger van Thorez, Waldeck Rochet, na een conferentie in Moskou met Brezjnev, Soeslow en Ponomarjow (21 augustus) terugkeerde tot het vroegere standpunt, dat de gehele politiek van De Gaulle verwerpelijk was.

Destijds was deze manoeuvre vrij ondoorzichtig. Toen echter bleek, dat de Sowjet-leiders geen wijziging brachten in hun appreciatie van De Gaulle's buitenlandse politiek, kwam de conclusie voor de hand te liggen dat de PCF slechts een tijdelijke deviatie van Moskou's standpunt had bedongen met het oog op de presidentsverkiezing in december, waarin zij zich met de Socialistische Federatie strikt anti-Gaullistisch wenste op te stellen. Dat deze conclusie dicht bij de waarheid lag, bleek toen de FCF na de presidentsverkiezing als vanzelfsprekend opnieuw de formule "verdediging van bepaalde aspecten van De Gaulle's buitenlandse politiek" begon te hanteren (zoals bijvoorbeeld in de toespraak van de Franse gedelegeerde tot het XXIIIe CPSU Congres).

In de loop van dit jaar ontwikkelde de Franse buitenlandse politiek zich echter zo duidelijk in een richting die Moskou welkom was (men denke aan Frankrijks uittreding uit de NAVO, aan de Franse houding ten opzichte van de Verenigde Staten en de toenadering tot Moskou) dat de FCF hieraan - zelfs met het oog op een bondgenootschap met de Socialistische Federatie - onmogelijk meer voorbij kon gaan en de dubbelzinnigheid van haar standpunt maar aanvaardde.

De contradicties werden - op het XVIIIe Partijcongres - met een elegante verwijzing naar de algemeen communistische interpretatie van het wereldgebeuren "opgelost".

Waldeck Rochet zei in zijn rede tot het congres, dat ook het Gaullisme als gevolg van (1) de wijziging in de krachtsverhoudingen in het internationale vlak en (2) de verscherping van de belangen-tegenstellingen tussen de grote monopolies van de verschillende landen, gedwongen was tot maatregelen tegen de Amerikaanse invloed en tot een meer realistische buitenlandse politiek. En de communisten, aldus Rochet ondersteunden uiteraard alle maatregelen, door wie ook genomen, die de internationale ontspanning begunstigen en in overeenstemming waren met het principe van de vreedzame coëxistentie, omdat voor hen slechts één zaak gold: het belang van de arbeidersklasse, Frankrijk en de vrede.

C'était tout. Er bleven overigens - gelukkig voor de PCF - toch nog wel enkele punten over, waarop zij het Gaullisme wel moest bekritisieren, waarbij vooral de consequenties van De Gaulle's politiek voor de bewapeningssituatie zwaar wogen.

Starheid en vernieuwing

Het verkiezingspact met het linkse blok werd in de PCF in het afgelopen jaar mede voorbereid door de herziening van verschillende partijstandpunten die voorheen het contact met niet-communisten aanzienlijk bemoeilijkten. Tijdens een zitting van het partijbestuur te Argenteuil (11-13 maart 1966), die in wijde kring de aandacht trok, bezonnen de partijleiders en de partij-ideologen zich op de meer fundamentele problematiek van de positie van de PCF in het politieke en geestelijke leven, waarbij zij tot een wat vrijere houding kwamen tegenover de eigen doctrine, tegenover niet-communistische politieke en wereldbeschouwelijke stromingen, tegenover de godsdienst en tegenover de kunst. (Vooral de partij-filosoof Roger Garaudy had grote invloed op de besluitvorming in deze zaken.)

Kenmerkend voor deze vernieuwing was echter, dat ze, veelal geformuleerd in het traditionele partij-jargon, opnieuw vrij nauwkeurig werd vastgelegd, zodat anders dan bijvoorbeeld in de Italiaanse en Zweedse CP'en, weinig speelruimte gegeven werd aan de onderzoekende geesten in de partij.

Mocht de vernieuwing in de CP de niet-communistische partners in het verkiezingspact en wellicht ook de op een ver-

dere "dialoog" met de communisten gespitste katholieken welkom zijn geweest (zij het, dat ook zij niet blind waren voor de beperkingen ervan), voor de al te zeer gebreidelde partij-intelligentsia - met name de intellectuelen in de onderwijsinstituten en de studenten - was ze verre van voldoende. Voor hen bleef de CP een starre, dogmatische en fantasieloze partij, die er slechts op uit was haar "apparaat" in stand te houden en het denken van haar aanhangers volledig te beheersen en te terrorizeren.

Het radicalisme onder de intellectuelen en studenten - een probleem waarover op het XVIIIe congres nauwelijks werd gerept! - nam in het afgelopen jaar dan ook geducht toe, waarbij de "Chinezen" zich soms gesteund zagen door de "rechtsen".

Typisch voor de FCF wist zij hiertegen tot nu toe weinig anders te doen dan te trachten de stroom te blokkeren met organisatorische maatregelen - opheffing van rebellerende "cellen" op universiteiten (Parijs), reorganisatie van de jeugdbeweging en royementen - terwijl zij voorts meende de "Chinezen" in eigen gelederen te kunnen bekeren door - dag in dag uit - de wanstaltige uitwassen van de Chinese culturele revolutie in haar partijbladen uitvoerig te beschrijven.

Het schijnt, dat de partijleiding zich erbij neerlegt, dat alle partijen moeilijkheden hebben met hun intellectuelen en jongeren, dus waarom de FCF niet? Ze zal dan echter tot haar schade ervaren, dat het streven de partij "schoon" te houden - zoals zo vaak in het verleden - de geestelijke armoede in haar rijen zal doen toenemen door het verlies van een aantal krachten die zij eigenlijk maar slecht kan missen.

H O O F D S T U K I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

Paul de Groot contra het Russische kamp

Zich baserend op een in oktober j.l. uitgesproken redevoering van de Noordkoreaanse partijleider Kim Ir Sen, heeft CPN-voorzitter Paul de Groot deze maand, in een vijftal "Waarheid"-artikelen, een reeks kritische opmerkingen gelanceerd over de politiek van de Oosteuropese partijen.

Kim Ir Sen had zijn verontrusting uitgesproken over de plannen van Amerikaanse en Russische zijde om de ontspanning in Europa te bevorderen, aangezien daardoor naar zijn mening "de imperialisten de mogelijkheid verschaft wordt hun agressie op een ander front (Vietnam, Korea, Indonesië) te verscherpen". De Groot maakte duidelijk deze visie heel wel te kunnen delen en zich distanciërend van de politiek der Oosteuropese landen merkte hij op:

"Voor de arbeidersbeweging in de kapitalistische landen van Europa, waarvan de communisten de vitale belangen vertegenwoordigen, is het daarom zaak zich in geen geval door pacifistische illusies over een "Europese veiligheid" te laten benevelen, waarbij zij met gekruiste armen zouden moeten toekijken, terwijl het Duitse militarisme groeit en terwille waarvan zij de Aziatische communisten voor de haaien zouden moeten werpen."

Met deze uitlating toonde de CPN-voorzitter dat zijn huidige politieke visie sterk afwijkt van die der meeste andere Europese CP'en, die immers besloten hebben om in het komend voorjaar het vraagstuk van de "Europese veiligheid" in een gezamenlijke conferentie uitvoerig te bespreken.

Een vergelijking trekkend tussen de situatie van het gedeelde Korea en het gedeelde Duitsland, benadrukte De Groot verder de, z.i. in het oog springende, verschillen in de wijze waarop de communisten in deze gebieden dit probleem benaderen.

"In Korea zijn de communisten de stuwars naar nationale hereniging. In Duitsland berusten de communisten in de deling van hun land en richten hun

politiek op het verzachten van de verhoudingen tussen de DDR en de Bondsrepubliek van Kiesinger en Strauss.

In Korea wordt alle nadruk gelegd op de zelfstandige taak van de communistische partij in Zuid-Korea in de strijd tegen de fascist en de Amerikaanse bezetter. In West-Duitsland hoort of ziet men weinig van de communistische partij en treedt daar alleen een groepje tandeloze pacifisten op, dat geheel los staat van de in West-Duitsland zo omvangrijke proletarische massa en de vakbeweging."

Gezien deze voorstelling van zaken, behoeft het weinig verbazing te wekken dat de verkiezingseis van 1963, "erkenning van de DDR", in het huidige CPN-program niet meer wordt herhaald. Het laat zich echter denken, dat vooral de Costduitse communisten, die de komende tijd hun propaganda voor erkenning van de DDR willen intensiveren, weinig gelukkig zijn met deze stellingname.

Inzake het Russisch-Chinese geschil, dat De Groot thans "bovenal een ideologische strijd" noemt (in flagrante tegenstelling tot zijn visie van 18 juli 1963, toen hij verklaarde dat het z.i. ging "over economische kwesties, om de machtsverhoudingen binnen het socialistische kamp en in de communistische beweging internationaal"), sloot de CPN-voorzitter zich wederom aan bij de opvatting van Kim Ir Sen, die betoogde dat autonomie en niet-inmenging noodzakelijk zijn om de eenheid te herstellen.

"De onwrikbare afweer van inmenging van de ene partij in de andere", aldus Paul de Groot; "is de voorwaarde tot verdediging van de eenheid van de eigen partij. Zij is tezelfdertijd de grondslag voor het herstel van de eenheid van de internationale communistische beweging."

Met een - ook in persberichten gesignaleerde - opmerkelijke felheid keerde de CPN-leider zich vervolgens tegen de, al dan niet vermeende, inmenging in de CPN door Costeuropese partijen. Hij memoreerde de scheuring door de Bruggroep (Gortzak, Wagenaar) in 1958 "onder Russische, Costduitse en Joegoslavische revisionistische invloed" en "tal van andere pogingen door individuen en klieken om het vertrouwen van onze partij in haar zelfstandige politiek te ondermijnen".

Deze uitspraken van de CPN-voorzitter geven steun aan berichten, dat de partijleiding de laatste maanden meer en meer rekening gaat houden met een groeiende pro-Russische oppositie in haar gelederen. De "middenkoers" tussen Moskou en Peking, die praktisch neerkomt op een anti-Sowjetpolitiek, roept op ledenvergaderingen weerstanden op, die de daar aanwezige partijbestuurders niet of nauwelijks uit de weg kunnen ruimen. De CPN-leiding beschouwt in het bijzonder de vriendschapsvereniging "Nederland-USSR" en de partij-uitgeverij "Pegasus" als haarden van pro-Russisch verzet. Wat betreft "Nederland-USSR" ligt dit voor de hand, daar deze vereniging haar grondslag niet wil prijsgeven en, vooral via haar reisbureau "Vernu", propaganda maakt voor de Sowjet-Unie. De verhouding tussen deze vereniging en de partijleiding is dan ook in de laatste jaren zeer verslechterd. Tegen de bedrijfsleiding van "Pegasus" schijnt vooral Paul de Groot persoonlijk zeer gekant te zijn. Zo verwijt hij "Pegasus" opzettelijk onvoldoende reclame te hebben gemaakt voor zijn memoires (door Friedl. Baruch een anti-Sowjet-boek genoemd!), waardoor de verkoop zeer is tegengevallen (2500 van de 7000 exemplaren blijken vrijwel onverkoopbaar). Hoewel er op het ogenblik nog niet kan worden gesproken van een georganiseerde pro-Russische oppositie, zou de CPN-leiding toch van plan zijn om na de verkiezingen in elk geval tot maatregelen tegen beide genoemde instellingen over te gaan, die zullen moeten resulteren in een "zuivering" van pro-Russische elementen.

Dat Paul de Groot op het stuk van de "inmenging" op dit ogenblik zeer verbitterd is (met name vanwege het gevaar van een pro-Russische fractievorming in de partij) en dus voorlopig van geen toenadering tot de Oosteuropese partijen meer wil weten, bewijst zijn volgende uitspraak aan het slot van zijn artikelenreeks:

"zolang niet door de betrokken partijen onvoorwaardelijk en openlijk elke relatie met degenen die zich in de CPN als hun woordvoerders of verdedigers opwerpen, afgebroken wordt, zolang zijn zelfs formele contacten met hen (de betrokken CP'en) onmogelijk en schadelijk."

Inmiddels zou het dagelijks bestuur - in het kader van de "afweerpolitiek tegen inmenging" - besloten hebben dat Nederlandse communisten, die werken bij buitenlandse (i.c. Oosteuropese) instellingen (ambassades, persbureaus, handelsondernemingen e.d.), voortaan geen bestuursfuncties meer mogen bekleeden in de CPN.

Opmerkelijk is, dat de zeer reële inmenging van de Chinese CP (financiële steun aan de pro-Chinese oppositiegroepen) voor De Groot blijkbaar veel minder zwaar weegt dan die van Russische zijde. In tegenstelling tot zijn veelvuldige positieve aanduiding van de Oosteuropese inmenging, sprak hij in zijn "Waarheid"-artikelen slechts eenmaal op vage wijze van "andere groepjes die zich op de Chinese CP beroeppen".

De verkiezingscampagne van de CPN

Op 5 januari j.l. is de CPN de tweede fase van haar verkiezingsactie ingegaan met een grote, besloten partijvergadering in Krasnapolsky te Amsterdam. Partij-secretaris Henk Hoekstra, aanvoerder van de Amsterdamse kandidatenlijst, hield een rede, waarin hij uitvoerig de CPN-eisen behandelde op het gebied van de binnenlandse en buitenlandse politiek. Hij wakte de Amsterdamse partijgenoten op, zich tot het uiterste in te zetten om de hoofdstad, "waar de communistische partij een massapartij is en waar zich het politiek centrum van Nederland bevindt", te maken tot "een versterkte burcht van de arbeidersbeweging". In een manifest dat tezelfdertijd in een oplage van één miljoen stuks ter verspreiding gereed kwam, werden in kort bestek de "fatale gevolgen" van "de rechtse machtsgreep van Schmelzer en Zijlstra" uiteengezet. Als remedie werd de kiezer voorgehouden "links" te stemmen en wel op de CPN, want "een linkse stem op de Communistische Partij is meer waard dan één op de Partij van de Arbeid". Immers - aldus het manifest -:

"Als de PvdA tegen rechts optreedt, kan ze rekenen op de hulp van de CPN. Maar als de PvdA capituleert voor rechts, zoals Vondeling, Den Uyl en Samkalden zovele malen hebben gedaan (de Claus-kwestie, de Lages-vrijlating, de lage lonen, de schandaalbelasting, de hulp aan de Amerikaanse oorlogvoering in Vietnam), dan capituleert de CPN niet!"

Ook van de PSP kan, zo werd in het manifest gesteld, geen "ernstige linkse politiek" verwacht worden, want naast "een reeks totaal onbekende mensen" presenteert deze partij op haar kandidatenlijst "een schertsfiguur die na zijn politiek verraad in de CPN, bij vorige verkiezingen door de progressieve kiezers op de mesthoop is geworpen". Een aanduiding waaruit de in het communistisch jargon ingevoerde kiezers waarschijnlijk wel de dissidente communist Henk Gortzak zullen herkennen. Overigens doet deze terminologie vermoeden dat een eventuele verkiezing van Gortzak met geknars der tanden in Felix Meritis zal worden ontvangen.

Het verkiezingsprogramma van de CPN - afgedrukt in een speciale editie van "De Waarheid" die medio januari in een oplage van ruim een half miljoen stuks van de pers kwam - legt sterk de nadruk op de binnenlandse politiek. De algemene tendens van het programma is, dat de regering meer geld beschikbaar dient te stellen voor de gemeenten, de woningbouw, het onderwijs, de infrastructuur en de verruiming van de werkgelegenheid. Deze gelden moeten niet verkregen worden uit verhoogde belastingen, maar uit een verlaging van de defensieuitgaven met één miljard gulden.

Andere punten zijn o.m.: vrije loonpolitiek, verbod van massa-ontslagen, opheffing van de bedrijfsschappen, nationalisatie van aardgas en olie, gekozen burgemeesters en het recht van vrije demonstratie. Op het terrein van de buitenlandse politiek eist het CPN-programma de terugtrekking der Amerikaanse troepen uit Vietnam, geen NAVO-hoofdkwartier in Nederland, geen Duitse of Europese kernmacht, geen steun aan de Indonesische regering, Nederland neutraal en atoomvrij.

Uiteraard tracht de CPN in deze verkiezingsstrijd over een zo breed mogelijk front electorale winst te behalen. Een voorbeeld daarvan toont het verkiezingsblad "De Rode Amsterdammer", waarin betoogd wordt, dat in de nieuwe catechismus van katholiek Nederland niet meer gesproken wordt over "het onmenselijke en onrechtvaardige van het communisme", maar over "de hartstocht voor rechtvaardigheid van de marxist". Wil men dus thans als katholiek kiezen voor "rechtvaardigheid tegenover

het egoïstisch ondernemersbelang", dan kan men - aldus het verkiezingsblad - niet beter doen dan op de CPN stemmen (!).

Tevens poogt de CPN zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij groepen die hun specifieke belangen bedreigd zien, zoals bejaarden en kleine middenstanders. In dit streven past de scherpe kritiek die "De Rode Amsterdammer" levert op de televisiepraatjes van (n.b.!) de Consumentenbond:

"Er wordt gesuggereerd dat het de winkelier is die te veel verdient. Maar Philips en alle grote ondernemers worden lekker buiten schot gehouden."

En het blad constateert:

"Wat koning klant over de televisie presteert, is een klap in het gezicht van tienduizenden hard en eerlijk werkende middenstanders."

De houding van de CPN t.a.v. het "huisartsenconflict" was in dit verband eveneens opmerkelijk. "De Waarheid" wijdde uitvoerige beschouwingen aan dit conflict, waarbij duidelijk naar voren werd gebracht dat de CPN zich achter de artsen schaarde wat betreft hun eisen tot verhoging der honoraria. Teneinde uit deze kwestie zoveel mogelijk verkiezingswinst te vergaren, stuurde de CPN zelfs een gedrukt schrijven aan alle Amsterdamse artsen, waarin zij haar standpunt uiteenzette. Partij-secretaris Henk Hoekstra (ongetwijfeld geadviseerd door zijn broer, die zelf huisarts is) benadrukte op 9 januari voor de radio nog eens, dat de CPN de enige partij was geweest die de huisartsen in hun actie gesteund had, "zoals trouwens alle groepen uit de werkende bevolking, die door de regeringspolitiek in verdrukking komen, op ons kunnen rekenen".

Geheel volgens de richtlijnen van de partijleiding hebben in de afgelopen maand in verschillende plaatsen van ons land communisten deelgenomen aan debatten tijdens forumavonden, politieke vergaderingen en teach-ins. Vaak gesteund door een groep aanhangers in de zaal, slaagden zij er niet zelden in door hun oratorische kwaliteiten en hun simpele benadering van de problemen een redelijk succes te oogsten.

Op 6 februari a.s. zal de CPN zelf in Krasnapolsky een grote openbare vergadering organiseren, als start van de laatste fase in de verkiezingscampagne. Sprekers zijn Henk Hoekstra,

Joop Wolff, Harry Verheij en André de Leeuw. Aan de Amsterdamse CPN-afdelingen is verzocht met zoveel mogelijk partijgenoten aanwezig te zijn en zich te groeperen rond de in de zaal opgestelde microfoons, teneinde te beletten dat deze steeds in gebruik zullen zijn van aanwezige politieke tegenstanders(!).

De communisten op sociaal-economisch terrein

De in de laatste maanden sterk toegenomen werkloosheid - vooral onder de bouwvakarbeiders - heeft ook richting gegeven aan de activiteiten van een aantal prominenten uit de CPN. Daarnaast stond voor de CPN, als gebruikelijk, de agitatie tegen de officiële loonpolitiek bovenaan.

Op 5 januari werden in tal van dagbladen (waaronder "De Waarheid") demonstraties van werkloze bouwvakarbeiders in Hoogeveen en Heerlen aangekondigd, resp. te houden op 13 en 21 januari.

Die te Hoogeveen ging uit van een plaatselijke bestuurder van een CNV-bond, een werkloze timmerman, die ook met de uitkeringen aan werklozen te maken had. De communisten juichten zijn initiatief toe en hebben het naar vermogen gesteund, hetgeen niet wegnam - juist lijkt feitelijk: wat tot averechts gevolg had - dat de betoging aanzienlijk minder deelnemers trok dan het actie-comité (waarin geen communisten zaten) en - met dit comité - pers, radio en t.v. hadden verwacht. "De Waarheid" plaatste op 7 januari een artikel over de op stapel staande betoging, gesigneerd door W. Kremer te Emmen, Statenlid van Drenthe en kandidaat no. 4 op de CPN-lijst voor de Tweede Kamerverkiezingen. Aan de vooravond van de betoging verspreidden CPN'ers te Hoogeveen aan de huizen een pamflet, dat tot deelneming opriep. Tijdens de demonstratie liepen in de kop van de stoet o.m. het Hoogeveense raadslid voor de CPN, G. van Eck en enige speciaal daartoe uit het Westen overgekomen CPN'ers. Bij de start liepen slechts 100 à 150 werklozen mede. Later sloten er zich nog scholieren en anderen bij aan, waardoor de stoet tot 250 à 300 man aangroeide. Uit Limburg was een delegatie naar Hoogeveen gekomen onder leiding van de CPN-partijbestuurder Frits Dragstra, die zich adviseur noemde

van het "Comité ter verdediging van de werkgelegenheid in Zuid-Limburg".

Laatstgenoemd comité heeft de werklozen-demonstratie te Heerlen op 21 januari georganiseerd. Het comité werd in december 1966, tijdens een rumoerige protest-vergadering van werkloos geworden bouwvakarbeiders opgericht, waarbij de vorengenoemde Dragstra het idee van een "protestmars" aan de hand deed, opdat de autoriteiten zich geen illusies zouden maken over de gevoelens van de ontslagenen. Als voorzitter van het comité trad een door de Vascomij ontslagen, 25-jarige metselaar op, een politiek onbesproken figuur. Blijkens de ondertekening van een pamflet bleek tot de comité-leden één communist te behoren, n.l. A. Elkerbout, afdelingsbestuurder van de CPN te Brunssum. Het comité verzocht de vakbonden in Zuid-Limburg om medewerking, doch kreeg nul op het request. "De Waarheid" meldde op 19 januari dat er in de gelederen van de neutrale ABWM (de mijnwerkersbond van Hamers) sympathie voor de voorgenomen actie leefde. De melding bleek echter geheel voor rekening te komen van twee ABWM-bestuurders persoonlijk, die tevens lid van de CPN zijn.

Onder de 80 à 100 personen die zich op 21 januari opstelden, was verhoudingsgewijs een groot aantal "buitenstaanders", zoals OVB-leden uit Eindhoven en CPN'ers uit het Westen van het land, onder wie namens de partijleiding het Tweede Kamerlid, mevrouw A. van Ommeren-Averink. De PSP had het Eerste Kamerlid, de heer van Pelt, afgevaardigd.

Tenslotte heeft de CPN deze maand in het kader van de propaganda voor de verkiezingen ook nog zelf een demonstratie voor volledige werkgelegenheid op touw gezet, n.l. op 28 januari te Groningen. Het geringe aantal deelnemers werd na de demonstratie nog toegesproken door Marcus Bakker en de Statenleden F. Meis uit Groningen en W. Kremer uit Emmen. Zij spraken zich uit tegen "werkverschaffing" en stelden dat de in het Noorden heersende werkloosheid was georganiseerd ten profijte van de kapitalisten.

De visie van de CPN-leiding op de huidige economische situatie is aldus samen te vatten, dat zij de angst onder de arbeiders voor de nadering van een crisis ongemotiveerd acht,

temeer daar zich, volgens de jongste cijfers van het Centraal Planbureau, zowel de export als de arbeidsproductiviteit in stijgende lijn bewegen. De werkloosheid in de bouw, aldus de CPN, is alleen ontstaan, doordat de regering de bouwbedrijvigheid afremt om steeds meer geld aan defensie te kunnen uitgeven. De CPN stelt de huidige regering (en ook de vorige Minister van Economische Zaken!) dan ook volledig verantwoordelijk voor de heersende werkloosheid en de ontoereikende loonsverhogingen voor 1967. Zij vindt ook dat bij de loononderhandelingen het NVV toch door de knieën gaat en roept de arbeiders op hun eisen te handhaven want: "wat voor de artsen kan, moet ook kunnen voor de werkers!"

Het Amsterdamse Bouwvak Comité liet, samen met de Schilderscommissie, in de afgelopen maand ook weer van zich horen. Aan de openbare vergadering die zij voor 23 januari bijeenriepen, was een bijeenkomst van de bouwvakgroep der CPN voorafgegaan (op 16 januari).

De openbare vergadering, waarvoor circa 400 bouwvakarbeiders waren opgekomen, werd toegesproken door H. Koopman, de man die op 13 juni 1966 bij het stadhuis te Amsterdam, na het bekend worden van de dood van Weggelaar, had opgeroepen tot de bouwvakstaking op 14 juni. De vergadering besloot op de bouwobjecten propaganda te maken voor de eis van minstens 7% loonsverhoging en een werktijdverkorting van 2½ uur (de CAO moet per 1 maart a.s. vernieuwd worden). Aan de regering en het Amsterdamse gemeentebestuur zou een petitie voor verruiming van de werkgelegenheid en verhoging van de werkloosheidsuitkeringen worden aangeboden. Koopman verklaarde namens het Bouwvak Comité, dat de bouwvakarbeiders niet zullen schromen weer de straat op te gaan als hun eisen geen gehoor vinden (overigens wordt ook in communistische kring gewaarschuwd tegen overijlde daden, met het oog op de kwade kans op ontslag).

In "De Waarheid" van 23 januari verscheen ook een interview met partijbestuurder F. Meis, voorzitter van de ABT (de communistische transportarbeiders-bond), over de vernieuwing van de CAO voor havenarbeiders. In een pamflet van 9 januari had de ABT al een loonsverhoging van 16 à 18 gulden per week,

langere vakanties en verkorting van de werkweek als eisen geponeerd (de onderhandelingen tussen de werkgevers en de erkende vakbonden zijn nog gaande).

Het Wereldvakverbond en China

Hoewel de Nederlandse communisten sedert enige jaren geen persoonlijke contacten met het Wereldvakverbond onderhouden, lijkt het dienstig de koers van deze grootste internationale frontorganisatie te blijven volgen, daar het WVV een integrerend deel uitmaakt van de communistische wereldbeweging. Zo heeft destijds de eerste openlijke botsing tussen China en de Sowjet-Unie zich tijdens een WVV-bijeenkomst voorgedaan, n.l. in juni 1960 te Peking, inzake de politiek van de vreedzame coëxistentie.

In de tweede week van december 1966 vergaderde te Sofia de Algemene Raad van het WVV. Bij die gelegenheid zouden de herziene statuten ter discussie worden gesteld. Tijdens voordien gehouden commissie-vergaderingen was het niet gelukt de meningsverschillen ter zake tussen de Sowjet-Unie en China te overbruggen. China bleef vasthouden aan de eis alleen unaniem genomen besluiten geldig te verklaren.

Na de opening van de bijeenkomst te Sofia op 6 december gingen de Chinezen (gesecondeerd door de Albanen) meteen in de aanval. Zij verzochten Saillant verantwoording af te leggen over een reis naar Joegoslavië in februari 1966 en protesteerden tegen de aanwezigheid van Joegoslavische waarnemers. De volgende dag bleven de Chinezen voortgaan met hun obstructie en het beschimpen van de Sowjet-Russische leiders van staat en maatschappij. Tenslotte besloot een grote meerderheid van de aanwezigen de Chinese delegatie uit te sluiten van verdere deelneming aan de zitting. (Meerdere WVV-leiders betwijfelden ook de legaliteit van de Chinese delegatie.) Tegen stemden, behalve de Albanen, de afgevaardigden van vakcentrales uit Roemenië, Cuba, Indonesië, Noord-Korea, Noord-Vietnam, Ceylon en Japan.

Volgens persberichten uit Peking zou het Chinese verbond van vakverenigingen op 27 december 1966 zijn ontbonden, daar het zou zijn geleid door "een groep kapitalisten binnen de

partij, die samenspannen met president Lioe Sjao-Sji" (die vroeger zelf vice-president van het WVV is geweest). Indien deze berichten juist zijn, aldus een verklaring van Saillant uit Praag op 3 januari j.l., zal het WVV krachtig protesteren tegen deze scheuring van de vakbondsrechten, die in strijd zijn met de grondwet van China.

H O O F D S T U K I I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Het 11de ANJV-congres

Op 23,24 en 25 december 1966 hield het communistische Algemeen Nederlands Jeugdverbond (ANJV) zijn 11e statutaire congres onder de leuze "A.N.J.V.-aktie!". Het congres werd geopend met een openbare zitting, welke werd bijgewoond door ongeveer 300 personen. Aan de beide laatste congresdagen, welke een besloten karakter hadden, werd deelgenomen door ± 150 gedelegeerden en ruim 40 gasten.

Tijdens de openbare bijeenkomst in het Amsterdamse Spinoza-lyceum werd fel geprotesteerd tegen de visumweigering aan twee vertegenwoordigers van de Jongerenorganisatie voor de Bevrijding van Zuid-Vietnam. Het was de bedoeling geweest aan hen tijdens het congres twintig bandrecorders over te dragen, waarvoor het ANJV de laatste weken geld had ingezameld. In zijn toespraak stelde Roel Walraven het congres voor, de bandrecorders nu door een delegatie naar Oost-Berlijn te laten brengen, waar de beide Vietnamese jongeren verbleven. (Dit geschiedde op 5 januari). Later werd besloten een nieuwe campagne te starten voor de inzameling van geld voor 20 schrijfmachines, eveneens voor Vietnam bestemd.

Het voornaamste thema in de congresredevoering van Roel Walraven was wel de dreiging van het Westduitse revanchisme. "Het gaat er niet om voortdurend het verleden te herkauwen", zei hij. "Maar de nieuwe leiders in Bonn laten er geen twijfel over bestaan, dat hun plannen gericht zijn op het fatale bezit van atoomwapens...."

Veel aandacht besteedde Walraven ook aan de solidariteit met de koloniale volken en de strijd tegen het neo-kolonialisme. Over Indonesië sprekende zei hij, dat de vriendschap en solidariteit van het ANJV met de Indonesische jeugd van onschatbare waarde was en een voorbeeld voor de hele internationale jeugdbeweging. Het congres hekelde de vervolging van haar zusterorga-

nisatie, de "Pemuda Rakjat" en eiste dat iedere steun van de Nederlandse regering aan het huidige bewind in Indonesië ongedaan zou worden gemaakt.

Joop Wolff, lid van het dagelijks bestuur van de CPN, die namens de partij aanwezig was, hield een korte begroetingsspraak, waarin hij o.a., sprekende over de a.s. verkiezingen, om de steun van het ANJV vroeg "teneinde met de CPN in Nederland een ruk naar links te geven".

Bijzonder opmerkelijk was, dat er geen buitenlandse gasten aanwezig waren. Ook de communistische Wereldfederatie van Democratische Jeugd (W.F.D.J.), waarbij het ANJV, zoals bekend, aangesloten is, had geen vertegenwoordiger naar het congres afgevaardigd. Het is niet onmogelijk dat dit een gevolg is van het feit, dat het ANJV zich geheel conformeert aan de autonomiepolitiek van de CPN. Een andere mogelijkheid is, dat het ANJV zelf geen buitenlandse gasten heeft willen uitnodigen, omdat het contact tussen de Oostduitse Freie Deutsche Jugend (F.D.J.) en de Socialistische Jeugd van Nederland (S.J.) en het verzoek van de S.J. om het geassocieerd lidmaatschap van de WFDJ (zie M.O. 10-1966), bij het ANJV zeer waarschijnlijk kwaad bloed hebben gezet.

In een besloten huishoudelijke zitting werd een nieuw hoofdbestuur gekozen dat uit 28 personen bestaat. Deze verkiezing verliep geheel volgens plan; alle 28 kandidaten "boven de streep" werden gekozen.

Roel Walraven werd, onder een langdurig applaus van het congres, herkozen als voorzitter.

In verband met de vestiging van het hoofdkwartier van de AFCENT in Limburg werd voorts besloten in het voorjaar een drie-daagse provincietocht te organiseren. Het is de bedoeling, dat jongeren uit tientallen plaatsen naar Limburg zullen trekken en onderweg in vele plaatsen protest-bijeenkomsten zullen beleggen. Aan het einde van de tocht zal in Limburg een massale protest-meeting worden georganiseerd tegen de aanwezigheid van de Duitse generaal Von Kielmansegg.

Perikles en de AFCENT

Bij gelegenheid van het inspectiebezoek van generaal Von Kielmansegg op 17 januari 1967 aan Zuid-Limburg, waren zeven vertegenwoordigers onder wie bestuursleden van de ca 50 leden tellende communistische georiënteerde studenten-vereniging "Perikles" uit Amsterdam naar Maastricht gekomen. Met pamfletten, voorzien van hakenkruisen, protesteerden zij tegen de aanwezigheid van "de nazi-generaal".

Bij diezelfde gelegenheid, maar ook ervoor en nadien, ontplooiden Maastrichtse provo's eveneens activiteiten. Voor een deel deden zij dat 's nachts. Zo plakten zij in de nacht van 16 op 17 januari pamfletten aan, waarin de AFCENT-bevelhebber beschuldigd werd van oorlogsmisdaden. Andere provo's bekladden in de nacht van 17 op 18 januari het Duitse consulaat met hakenkruisen en S.S.-tekens.

Juristen over Vietnam

De "Internationale Vereniging van Democratische Juristen" (IVDJ) - een in 1946 opgerichte communistische front-organisatie, welke haar zetel in Brussel heeft - belegde op 10 en 11 december j.l. in de Belgische hoofdstad een conferentie ter bestudering van de juridische aspecten van de Vietnamese oorlog. Deze bijeenkomst werd vanuit Nederland bijgewoond door de communist Mr. D. Proper en door Prof.Mr. W.F. Wertheim. De aanwezigheid van Mr. Proper - actief lid van de "Nederlandse Democratische Juridische Studiegroep" (NDJS), welke bij de IVDJ aangesloten is - was geen bijzonderheid. De deelname van Prof. Wertheim hing vermoedelijk eerder samen met het anti-Amerikaanse karakter van de conferentie dan met de juridische aspecten ervan.

Aan het slot van de bijeenkomst werden met algemene stemmen enkele documenten goedgekeurd, waaronder een resolutie inzake Vietnam en een "begroetingsboodschap" aan het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront. De tekst van deze documenten liet weinig twijfel bestaan omtrent het standpunt van de ondertekenaars t.a.v. de Vietnamese oorlog.

In de begroetingsboodschap heette het bijvoorbeeld:

"Bij deze gelegenheid wensen wij nogmaals onze solidariteit te benadrukken met de heldhaftige en succesvolle strijd van het volk van Zuid-Vietnam, vertegenwoordigd door het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront".

In de Vietnam-resolutie werd een opsomming gegeven van de vele Vietnam-activiteiten welke door Westeuropese juristen reeds ontplooid zijn, zoals handtekeningen-acties, de inzameling van gelden, teach-in's, artikelen, conferenties e.d. De resolutie eindigde met de aankondiging van nieuwe activiteiten.

Besloten werd:

1. de activiteiten op dit gebied voort te zetten en uit te breiden, in samenwerking met alle krachten welke voor de vrede werken;
2. de steun van alle juristen te zoeken bij het gezamenlijk opzetten van nationale comité's ter veroordeling van de misdaden welke in Vietnam begaan zijn;
3. volledige steun te geven aan de inspanningen van het permanente onderzoekingscomité dat door de IVDJ is opgezet, zowel als aan campagnes en maatregelen welke hetzelfde beogen, en
4. voor dit doel verdere contacten te ontwikkelen met de Amerikaanse juristen-wereld.

Gezien het geringe ledenaantal (zes of zeven) en de weinig betekende politieke activiteit van de IVDJ zullen de aangekondigde activiteiten in Nederland - evenals voorheen - waarschijnlijk weinig om het lijf hebben.

Verzetsbeweging

Het ziet er naar uit, dat ook de leiding van de internationale communistische verzetsbeweging in het nieuwe jaar meer aandacht zal gaan besteden aan de oorlog in Vietnam. Deze indruk wordt althans gewekt door een verklaring, die door het Bureau van de Fédération Internationale des Résistants in december '66 is gepubliceerd, na afloop van een bijeenkomst in Wenen. De FIR volstond ditmaal niet met een waarschuwing tegen herleving van het fascisme in de Duitse Bondsrepubliek, maar gaf in een aparte resolutie uiting aan haar bezorgdheid over de toestand in Vietnam.

De Nederlandse communistische verzetsbeweging slaagde er aan het begin van het nieuwe jaar opnieuw in door middel van een mantelcomité een groot aantal andersdenkenden onder haar gehoor te krijgen. In Den Haag, Rotterdam en Amsterdam werden eind januari druk bezochte bijeenkomsten belegd ter herdenking van de bevrijding van Auschwitz. Het NAC, dat nu ruim 10 jaar bestaat, is er vooral door deze traditionele herdenkingsbijeenkomsten in geslaagd zich in brede kring sympathie te verwerven.

De leiding van Verenigd Verzet bepaalde voorts haar aandacht bij een landelijke bijeenkomst - op 18 januari in Utrecht - van de door communisten gepenetreerde Contactgroep van gepensioneerde oud-verzetsstrijders (gepensioneerden van de Stichting 1940-'45). Het bestuur van de Contactgroep kreeg door het mandaat een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van oprichting van een bond van gepensioneerde oud-verzetsstrijders, die zich los van de bestaande organisaties van oud-verzetsstrijders zou bezighouden met het behartigen van de belangen van de gepensioneerden.

Vereniging Nederland-USSR

Blijkens een bericht in het nummer van december '66 hoopt de redactie van het Maandblad van de Vereniging Nederland-USSR in het nieuwe jaar enerzijds een serie artikelen te publiceren over Russische kunstenaars, die in Nederland bekendheid genieten, en anderzijds Nederlanders aan het woord te laten, die een reis naar de Sowjet-Unie hebben gemaakt. Bij de verschijning van het blad van januari '67 blijkt nu, dat de redactie onder het laatste niet veel anders verstaat dan hier en daar uit publicaties in Nederlandse dag- en weekbladen tuiltjes lof plukken voor land en volk van de Sowjet-Unie. Het januari-nummer bevat tenminste niet anders dan korte fragmenten, die in droge opeenvolging een uitermate rooskleurig beeld geven van de toestand in de Sowjet-Unie en de ervaringen der toeristen. Het eerste nummer in het nieuwe jaar van het verenigingsorgaan brengt dus weinig nieuws en blijft geheel in de lijn van de wijze, waarop Nederland-USSR haar leden en belangstellenden pleegt voor te lichten over de Sowjet-Unie.

Het hierboven aangehaalde bericht uit het blad van december '66 behelst echter nog een mededeling, die de lezers nieuwsgierig kan maken naar publicaties, die later in het jaar zullen volgen.

"Uiteraard," valt er te lezen, "zal in het komende jaar grote aandacht worden geschonken aan het 50-jarig bestaan van de Sowjet-Unie. Wanneer men zich nu herinnert, dat de leiding van de Vereniging Nederland-USSR nog zeer onlangs - om gevoeligheden van CPN-leider Paul de Groot te ontzien - afzag van het beleggen van een verenigingsbijeenkomst ter gelegenheid van de 49e herdenking van de Oktober-revolutie, kan men zich afvragen op welke wijze zij in 1967 blijk zal gaan geven van haar grote aandacht voor het 50-jarig bestaan van de Sowjet-Unie. Het povere herdenkingsartikel, dat in november '66 werd gepubliceerd ter gelegenheid van het 49-jarig bestaan, doet het "ergste" vrezen.

H C C F D S T U R I V

ANDERE GREPERINGEN

De CVC "kerstent" de revolutie

De in 1958, op initiatief van een aantal Tsjechische geestelijken en theologen, tot stand gekomen Fraagse Christelijke Vredesconferentie (CVC) heeft van meet af aan grote belangstelling getoond voor de ontwikkelingslanden. Deze bijzondere interesse liet zich in het verleden o.m. aflezen uit de speciale aandacht welke de CVC in haar "studiecommissies" besteedde aan allerlei, met de problematiek van de ontwikkelingslanden samenhangende, onderwerpen. In dit verband heeft de CVC zich de laatste tijd met name bezonnen over het vraagstuk van de revolutie hetgeen onlangs tot een alleszins opmerkelijke "theologie van de revolutie" heeft geleid.

De belangstelling in CVC-kring voor dit vraagstuk is, voor zover valt na te gaan, voor het eerst naar voren gekomen tijdens de "2e Al-Christelijke Vredesconferentie", welke in 1964 te Praag gehouden werd. Op deze bijeenkomst werden enkele "studiecommissies" geformeerd waarvan er één, de commissie "Jeugd in dienst van de vrede", aan de grote algemene vergadering het resultaat van haar studie en discussies presenteerde in de vorm van een "studierapport", handelende over de "opvoeding tot medewerking aan een vreedzame wereld". Hierin werden o.m. enkele "vragen ter discussie" naar voren gebracht, waarvan er één luidde:

"In welke maatschappelijke situatie kan naar Uw mening de ondersteuning van een revolutie dienstbaar zijn aan de vrede?"

"Theologie van de revolutie"

Toen de "Adviesraad" - het uit ongeveer 150 personen bestaande bestuursorgaan van de CVC - in 1965 te Boedapest haar jaarlijkse bijeenkomst hield, kregen de deelnemers het vraagstuk van de revolutie wederom voorgeschoteld. Een inmiddels door de eerdergenoemde commissie "Jeugd in dienst van de vrede"

opgesteld rapport maakte namelijk deel uit van de discussie-grondslag voor deze vergadering. In dit rapport werd o.m. gesteld, dat zich de behoefte deed gevoelen aan een soort "theologie van de revolutie". De meningen in de "Adviesraad" bleken op dit punt verdeeld. Zo stuitte de formulering "geweldloosheid als enige (voor Christenen acceptabele) vorm van revolutie" op verzet van Ds. R. Andriamaniato uit Madagaskar. Deze vice-president van de CVC (en lid van het Presidium van de communistische "wereldvrede raad"!) drong aan op toevoeging aan genoemde definitie van de woorden "voor zover zulks mogelijk is"; hij wenste de gewelddadige revolutie kennelijk niet bij voorbaat te veroordelen. Het pleit werd tenslotte beslecht in het voordeel van de visie die Ds. Andriamaniato vertolkte, getuige de eind-resolutie van de vergadering waarin o.a. werd gesteld:

"Wij erkennen revolutionaire bewegingen die leiden tot een hogere vorm van menselijkheid en tot toepassing van alle menselijke rechten als een onderdeel van de revolutie der mensheid naar werkelijke vooruitgang".

Verscheidene CVC-leden waren met deze nogal vèrgaande formulering niet erg gelukkig. Zo werd in een "rondschrijven" van de Nederlandse CVC-afdeling (november 1965) m.b.t. dit punt gesproken van een "kortsluiting", welke op rekening van het gebrek aan tijd zou moeten worden gezet. Het rondschrijven ging daarbij als volgt nader op de kwestie in:

"Uitga nde van een op zichzelf bijbels geïnspireerde verontrusting over de positie, die de Christenen al te vaak innemen in de ernstige situaties in de wereld, hebben de deelnemers van de jeugdgroep (en met hen de hele vergadering) Trotsky dus gekerstend en de voortgaande revolutie tot christelijk principe verheven".

Ds. G. Messie, bestuurslid van de Nederlandse afdeling van de CVC, die de vergadering in Boedapest had bijgewoond, vroeg zich naar aanleiding van het hiervoor gestelde in "Her-vormd Nederland" van 27 november 1965 af: "Zou de vergadering wel helemaal hebben beseft wat er gebeurde, toen deze zin werd aangenomen?". Volgens hem moest een en ander worden gekarakteriseerd als "een overhaast besluit".

Recente ontwikkelingen

Kennelijk heeft de CVC de verdere bestudering van dit hete hangijzer (zoals men het in CVC-kring placht te omschrijven)

aan de terzake uiteraard meer gespecialiseerde "Theologische Commissie" toevertrouwd, want op de in oktober 1966 te Sofia gehouden jaarlijkse bijeenkomst van de "Adviesraad", legde de "Theologische Commissie" de resultaten van haar studie over dit onderwerp aan het CVC-bestuur voor. In haar werkstuk stelt de commissie dat zij een "theologische bezinning over de noodzaak van de revolutie gebozen acht". De CVC-theologen zien daartoe twee aanknopingspunten in de traditionele Christelijke leer:

- de leer, die de Christen gebiedt om zich actief te verzetten tegen een bestaande macht die zijn ambt misbruikt, en
- de theorie van de "gerechtvaardigde oorlog".

Naar analogie daarvan wordt in het rapport van de "Theologische Commissie" een theorie van de "gerechtvaardigde revolutie" ontwikkeld. Deze wordt overigens (nog?) niet tot in details uitgewerkt, aangezien de commissie de grenzen van een "theologische bezinning" niet te buiten wenst te gaan.

Opmerkelijk is, dat de theologen van de CVC geweld als een noodzakelijk bijverschijnsel van de revolutie beschouwen. De bestaande machtsstructuren - aldus de commissie - maken namelijk ook van geweld gebruik om de "status quo", de bestaande toestand, te handhaven. Wèl acht de "Theologische Commissie" geweld slechts geoorloofd als laatste middel ("ultima ratio"). Wanneer de grens t.a.v. het gebruik van dat laatste middel bereikt is laat het rapport wijselijk in het midden, overwegende dat het onmogelijk is om....."hier geval voor geval christelijke regels vast te stellen, die met zekerheid bepalen onder welke voorwaarden revolutionaire middelen van geweld mogen worden aangewend".

Zo doet zich dan de wat paradoxale situatie voor, dat de CVC - die een beweging voor de vrede wil zijn - zich gaat bezighouden met de verdediging van revolutie en geweld. Het is duidelijk dat deze ontwikkeling geheel en al past bij de vele andere op de ontwikkelingslanden gerichte activiteiten van de CVC. Toch valt te vermoeden, dat deze ondersteuning van de revolutionaire bewegingen in de ontwikkelingslanden ook het communisme welgevallig zal zijn. Daarmede komt dan nog eens naar voren hoe bepaalde bewegingen - ondanks de vaak nobele bedoe-

lingen van de meesten hunner leden - in bepaalde omstandigheden de communistische politiek ondersteunen; iets dat in het verleden op de CVC trouwens al meer dan eens van toepassing gebleken is.

STAKINGSOVERZICHT JANUARI 1967

Bedrijf : Zelfstandige binnenschippers.

Aanleiding : Vrachtaanbod op beurzen loop terug door toenemende "relatievaart" (aparte contracten met verschepers).

Inmenging vakbonden : Erkende vakbonden hielden zich afzijdig. Staking ging als protest uit van Onderling Verband voor binnenschippers.

Resultaat : -

Aantal werknemers : -

Aantal stakers : 400 binnenschippers. Zij namen geen vrachten aan op beurzen te Amsterdam, Rotterdam en Maasbracht.

Duur van de staking : 18 en 19 januari.

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
* 25-27 febr. 1967	Vergadering NVR- presidium.	Tsjecho- Slowakije	Wereldvrede- sraad.
* 4 maart 1967	Landelijke Confe- rentie.	Amsterdam	Ned. Komitee tegen de verspreiding van kernwapens.
* 18-19 mrt. 1967	Congres Fed. van Vrije Socialisten.	Dordrecht	Landelijk Com. Fed. v. Vrije Socialisten.
* 27 mrt. 1967	Paasmars.	Amsterdam	Comité 1961 voor de Vrede (+ NVR?)
Eind april 1967	IUS-Congres.	Mongolië	Internat. Unie v. Studenten.
* 23 mei 1967	NVB-stertocht.	Zwolle	Ned. Vrouwenbeweging.
Voorjaar 1967	Conf. Europese CP'en	?	Oost- en Westeurope- se CP'en.

* Nieuw, c.q. aangevuld.